

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U003556

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Зоряна Віталіївна

2. Polishchuk Zoriana V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 11-07-2019

Спеціальність за освітою: Екологія та охорона навколишнього середовища

Місце роботи здобувача: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, 8/1, м. Біла Церква, Білоцерківський р-н., Київська обл., 09117, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.376.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут захисту рослин НААН

Код за ЄДРПОУ: 05523406

Місцезнаходження: вул. Васильківська, 33, м. Київ, Київська обл., 03022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, 8/1, м. Біла Церква, Білоцерківський р-н., Київська обл., 09117, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.35

Тема дисертації:

1. Мікоіндикація антропогенної трансформації лісових екосистем у Правобережному Лісостепу і Поліссі України

2. Mikroindication of anthropogenic transformation of forest ecosystems in the Right-bank Forest-Steppe and Polissya of Ukraine

Реферат:

1. Об'єкт досліджень – антропогенна трансформація біотопів різних категорій лісів Правобережного Лісостепу і Полісся України. Мета – визначити, охарактеризувати й систематизувати мікоіндикаційні ознаки антропогенної трансформації лісових біотопів за особливостями зміни видового складу, поширення та дереворуйнівної активності ксилотрофних грибів у Правобережному Лісостепу і Поліссі України; розробити методику оцінювання антропогенного порушення лісових екосистем з урахуванням ксило-мікокомпоненту. На прикладі судібровних і дібровних типів лісу зелених зон Києва, Білої Церкви та Умані досліджено можливості використання ксило-мікокомплексу в удосконаленні діагностики антропогенної трансформації лісових екосистем. Охарактеризовано порушення консорційних зв'язків «деревна порода – ксилотрофи», зміни видового складу й поширення дереворуйнівних грибів у захисних, рекреаційно-оздоровчих і природоохоронних лісах, що зазнають впливу рекреації, забудови та кар'єрного добування граніту.

Встановлено, що ксиломікоценоз менше реагує на рекреаційне і техногенне навантаження на відміну від більш вразливих компонентів лісової екосистеми – трав'яного ярусу, підросту, підліску, поверхні ґрунту. Тому мікоіндикацію змін лісового середовища слід застосовувати у синекологічній тріаді «деревостан – трав'яний покрив – ксило-мікокомплекс – деревостан». Це підтверджено кореляційними зв'язками між зменшенням частки гідроморф в екоморфічній структурі трав'яного покриву та збільшенням частки факультативних видів-паразитів у ксило-мікокомплексі ($r = 0,63$), а також між збільшенням частки трав'яних видів зі змішаним типом стратегії та збільшенням кількості ксилотрофів-паразитів ($r = 0,77$). Зазначені зв'язки не залежали від лісівничо-таксаційної характеристики і функціонального призначення пошкоджених лісів. Залежно від особливостей і ступеня антропогенної трансформації лісових біотопів та зміни консорційних зв'язків «деревна порода – ксилотрофні гриби» встановлено і обґрунтовано здатність 37 видів ксилотрофів бути індикаторами порушень листяних та хвойних лісів. Розроблено методiku оцінювання антропогенного порушення лісових екосистем за структурою, поширенням у біотопах екосистеми та активізацією афілорофороїдних грибів, визначено принципи її застосування у моніторингу лісів. Ключові слова: лісові екосистеми, біотопи, антропогенне порушення, мікодіагностика, ксилотрофні гриби, видовий склад, поширення, консорційні зв'язки.

2. The object of research is anthropogenic transformation of the biotopes of various categories of forests in the Right-bank Forest-steppe and the Polissya of Ukraine. The purpose is to define, characterize and systematize the mycoindication signs of anthropogenic transformation of forest habitats by the peculiarities of the changes in the species composition, distribution and wood-destroying activity of xylophilic fungi in the Right-bank Forest-steppe and Polissya of Ukraine; to develop a methodology for estimating anthropogenic disturbance of forest ecosystems taking into account the xylomycocomponent. On the example of oak and co-oak forest types in green areas of Kyiv, Bila Tserkva and Uman, it was explored the possibility of using the xylomycocomplex in improving the diagnostics of anthropogenic transformation of forest ecosystems. Changes in species composition, distribution of wood-destroying fungi and violations of the consortial relations “wood species – xylophilic fungi” in protective, recreational-and-healthy and nature protection forests affected by recreation, development and career extraction of granite are described. It was established that xylomycocenosis react less to recreational and technogenic loading, in contrast to more vulnerable components of forest ecosystems – grassy tier, undergrowth, understory, soil surface. Therefore, the mycoindication of changes in the forest environment should be used in the synecological triad “forest stand – grass cover – xylomycocomplex – forest stand”. This is confirmed by the correlation links between the decrease of the hydromorph percentage in the eco-morphic structure of the grass cover and the increase in the proportion of facultative parasite species in the xylomycocomplex ($r = 0.63$), as well as between the increase in the proportion of grass species with a mixed type of strategy and the increase in the number of xylophilic parasites ($r = 0.77$). These links did not depend on the forestry and taxation characteristics and the functional purpose of damaged forests. Depending on the peculiarities and degree of forest biotopes anthropogenic transformation and the change of consortial relations, “wood species – xylophilic fungi”, 37 species of xylophilic fungi-indicators of leaf and coniferous forest disturbances have been established and substantiated. The methodology of anthropogenic disturbance estimation of forest ecosystems by structure, distribution in ecosystem biotopes and activation of aphylophoroid fungi has been developed, principles of its application in monitoring of forests are determined. Key words: forest ecosystems, biotopes, anthropogenic disturbance, mycoindication, xylophilic fungi, species composition, distribution, consortial relations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лавров Віталій Васильович

2. Lavrov Vitaliy V.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ландін Володимир Петрович

2. Landin Volodymyr P.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаленко Ганна Миколаївна
2. Tkalenko Hanna M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Федоренко Віталій Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Федоренко Віталій Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.